

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor. **Egyes szám ára 20 fillér.**

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Az új főispán.

Nem könnyű feladat előtt állott gróf Andrassy Gyula belügyminiszter, midőn Nyitra megye főispáni székét kellett betöltenie.

Abban a politikai gondolkörben, melyben a miniszter él és mozog sok szempontot kellett figyelemre méltatnia, mielőtt a fontos ügyben döntésre határozta volna el magát.

Andrassy a 67-es alap hive, még pedig orthodox 67-es, a ki egykor — igaz szép pár év előtt — a kiegyezés kérdésében a merev konzervativizmust alaptannak hirdette. Azóta hajlékonyabb lett a felfogása a dualizmus gyakorlati érvényesülésének szempontjából, de azért még ma is olyan alkotásnak tartja a dualisztikus államviszonyt, hogy egyedül csak az lehet alkalmas a magyar állam nemzeti és gazdasági erőinek kifejlesztésére.

Ilyen felfogástól vezéreltetve, gróf Andrassy Gyula főfontosságú politikai feladatnak tekinti a 67-es pártok s ezek között első sorban a saját pártjának, az alkotmánypártnak fentartását és megerősítését.

Azt a nagy bajt, mely abból származik, hogy a gróf Andrassy szellemétől

áthatott, tiszta kezű és tiszta jellemű igazi alkotmánypártiak kevesen vannak az országban, sokkal kevesebben, mint a hányan szükségesek volnának ahhoz, hogy az alkotmánypárt kereteit jelentékenyen ki lehessen tágtani, Andrassy is látja és érzi is, s díszére válik, hogy ezen a bajon korántsem törekszik úgy segíteni, hogy a régi liberális rendszer emberei előtt egyszerűen megnyissa a kaput, de éppen azért folytonos agitációt tart szükségesnek pártja érdekében, s a hol ez nem lehetséges, ott legalább a status quo fentartása érdekében érvényesíti befolyását.

Nyitra megyében az alkotmánypárt kétszer szervezkedett, az 1906-iki képviselő választások alatt és később, a mikor a párt mai szervezete megalakult. A képviselő választások alatt a koalíció s főképp a néppárt segítségével 4 kerületet nyert, a későbbi szervezkedésnél pedig a törvényhatósági bizottság többségét fogadta magába, a mi egyszerűen úgy történt, hogy a volt liberális elemeket alkotmánypártiaknak keresztelte el s mint valami leltári cikket a saját könyvébe jegyezte be.

Ez lett a párt balvégzetévé és ez okozta Markhot alatt azt, hogy a koalíció együttmaradása lehetetlenné vált.

Gróf Andrassy Gyula ennek az álla-

potnak fentartását és folytatását nem kívánja, hiszen épp azért menesztette Markhotot, de azt igenis óhajtja, hogy az alkotmánypárt ne semmisüljön meg, hanem azon férfiak vezetése alatt, a kik már akkor is az országos alkotmánypárthoz tartoztak, a mikor még Nyitra megyében erről a pártról szó sem volt, magtarthassa a képviselőházban elfoglalt helyét s a vármegye vezetésében is határozatosan érvényesüljön.

Ezt a célt Andrassy nem látta eléggé biztosítottak abban az esetben, ha egy függetlenségi ember — néppártit azért nem említettünk, mert a néppárt előre kijelentette, hogy nem óhajtja az állásnak saját emberével való betöltését — állítatik a vármegye élére.

De ugyanakkor Andrassy deferálni akart a pártszövetségnek azzal, hogy egy olyan férfit szemelt ki, a ki politikailag egy irányban sincs lekötve, a ki eddig szoros értelemben pártember nem volt, a ki pártpolitikai multtal nem bír.

Igy vezette Andrassyt az ő törekvése és a viszonyok mérlegelése ifj. gróf Zichy Géza kinevezésére.

Ez a genezise a fiatal főispán kinevezésének, s ez egyszersmind működésének az irányát is megszabja. Kineveztetett azért, hogy a vármegye szekerét a koa-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Bremai utam.

A kivándorlók között.

Irta: **dr. Teszelszky József** orsz. képviselő.

II.

Hozzájok mentem és — nagy meglepetésemre — kiscutavölgyi utitársaim kettejét ismerem fel bennök. Örömlükben, hogy itt e helyen, a messze idegenben, a honnan egy ismeretlen vidékre valónak indulandók, honfitársukkal, ismerősükkel ismét találkozhattak, teljesen felvidultak.

Nemsokára a többiek is körém csoportosultak és én az egész kivándorló csapatnak élénk kérdésektől ostromolt központja lettem. A harmónikus is elhallgatott.

Kedélyes beszélgetés révén leoldódott szívök súlya és mindegyike elmondta kivándorlásának okát. Legtöbbje 4—5 évre megy ki, hogy egy kis pénzmagra tehessen szert adósságainak törlesztésére, — némelyike, hogy testvéreinek apai jussát megválthassa és parányi gazdaságát a felaprózástól megmentse; voltak azonban olyanok is, a kik Amerikában végleg megtelepedett övéik után mentek; de voltak olyanok is, kik házi meg-

hasonlós következtelen keltek vándorutra stb. Rendkívül szíves beszélgetésünket egy közénk jött magas termetű, nagy szakállú német zavarta meg, a kinek láttára honfitársaim torkán rekedt a szó, ez a férfi Missler volt a kivándorlás egyik főközvetítője. Néma fejbólintással üdvözölte a gondoljaiba vett kivándorló csapatot és értőkre adta, hogy a Barbarossa nevű hajó szombaton reggel indul el a kikötőből és hogy a beszállás pénteken esti 8 órakor veszi kezdetét. Ezután hozzám fordult és kölcsönös bemutatkozás után tudakolta jövetelem célját, lekötelező udvariassággal felajánlván szolgálatait, mert — ugymond — különös súlyt fektet arra, hogy a lelkes urak kényelmesen utazhassanak. Én megköszönve szíves ajánlatát, kértem volna oly szíves a „Barbarossa” nevű postagőzhajónak megtekinthetése céljából a szükséges utbaigazításokat megadni. Rövid telefonüzenet váltás után megtudtam, hogy a kikötő-felügyelőség hajlandó esti 7 órakor engem a hajóra bocsátani. Erre elbucsztam az ott lévőkötől, hogy még egy más helyiséget is, a hol szintén kivándorlókra reméltem akadni, megtekinthessek.

A Bahnhofstrasse 29. sz. alatt van egy nagy épület, melynek egyik oldalán a „Kares és Stotzky szabadalmazott személyszállítási főügynöksége”

van elhelyezve. Az épület másik szárnya pedig igen szép vendégszállónak van berendezve. Benyitottam az irodahelyiségbe; egy előkelő modoru éltesebb ur fogadott és bemutatkozásom után a szomszéd szalonba bevezetett. Értésére adtam, hogy egy kis tanulmányutat végzek, hogy tájékozódást szerezzek arról, mint és hogyan történik a kivándorlás, mely immár ipari és mezőgazdasági válságba sodorta országunkat. Házi gazdám ez utóbbi megjegyzésemet láthatólag kelletlenül vette, a mi nagyon természetes is, mert hisz kenyérkeresetük alapját a mi bajunk képezi. Hogy a kivándorlás mikéntjének egész valóját megtudhassam, szükségesnek véltem derék német gazdám — a ki Kares volt, a cégnek főnöke — jóakarólag közlékenységre bírni. A mi sikerült is, mert nemsokára élénk — és mondhatom barátságos — beszélgetés fejlődött ki köztünk; szívesen vette ajánlatomat, melylyel jó zamatú magyar mediával kedveskedtem, előre bocsátván azt, hogy drága idejét csak rövid ideig akarom igénybe venni. Kizavartam begomboltságából és az én németem közlékeny lett. Megtudtam tehát a következőket:

Amerikába mehet minden testileg és lelkiileg egészséges és munkabíró ember. Nem eresztenek be elzüllött vagy ragályos betegségben szen-

lició kerékvágásába visszazökkentse, ki-nevezetett éppen ő, a pártokon kívül álló, fiatal ember, hogy minden irányba szabadon tekintő szemmel, előítéletektől ment, elfogulatlan lélekkel vizsgálja meg, melyek azok az erők és tényezők Nyitra vármegyében, a melyekre a jelenlegi kormányrendszer állami, nemzeti, közgazdasági és kulturális feladatainak megoldásánál biztosan lehet számítani?

Ennek a vizsgálatnak az eredményétől kell függnie az új főispán egész állásfoglalásának. Ennek a vizsgálatnak kell eldöntenie azt, hogy a vármegye kormányzásában az új főispán kikre támaszkodják, kikre építse működésének erejét, kikkel szövetkezzék hogy az alkotmányos, tiszta, törvény- és jogtisztelő közigazgatási szellemet a vármegyében érvényre emelhesse.

A Nyitrai Pártszövetségnek, mely ezidő szerint ellenzik és az is lesz mindaddig, a míg a vármegyei kérdések a közérdek szellemében meg nem oldatnak, nincs oka félni attól, hogy egy tárgyilagos bírálat bárkit is kedvezőtlenül hangolna irányában, a kit az a tiszta szándék vezet, hogy a vármegyét a jelenlegi nemzeti politika jegyében kormányozza.

A Nyitrai Pártszövetség a Markhot ellen indított harcban is megmutatta, hogy körömszakadtig ragaszkodik az új rendszerhez, s a letűnt korszak embereinek és ezekkel a bukott szabadelvű és haladó politikának feltámasztását egész erejével ellenzi.

Megingathatatlan hűségünk az alkotmányhoz, törvény- és jogtisztletünk, a közérdeket minden más érdek fölé emelő kötelesség érzetünk, őszinte ragaszkodásunk a kormányhoz: olyan erősségei a mi szervezetünknek, melyek a legsikeresebben közrehathatnak ahoz, hogy a vármegye közéleté a legideálisabb nemzeti

vedőket, teherben lévő vagy törvénytelen gyermekekkel utazó leányokat, öreg, valamint kedélyes elmebeteg embereket.

A ki Amerikába utazni akar, az köteles a hajójegy árát előre megfizetni, hitelbe vagy munkaért utazni nem lehet. Az utazó hozza magával Amerikában lévő rokonainak, vagy ismerőseinek címét. Különös hangsúlyval emelte ki, „óvakodni kell a zűgűgyűzőktől, és bizalommal kell fordulni a legjobb hírnévnek örvendő szállítási vállalatunkhoz”. A ki kényelmesen, olcsón és mindenféle kellemetlenségektől menten Amerikába utazni akar, előbb ne induljon hazulról, míg nem szerez magának hajójegyet, mert úgy fog járni, mint azok a szegény kivándorlók, kik e miatt Spandauban vesztetgetni kényszerültek. Kérdésekre, miért kell már útközben hajójegyet vásárolni, előmutatott egy kormányrendeletet, melyet hiteltesség céljából utinaplomba jegyeztem, szől pedig eredeti szövegében ekkép:

„Sowohl auf der preussischen wie auf der sächsischen Grenze, wird von nun an Niemand für Weiterreise durchgelassen, der sich nicht mit einer Schiffskarte ausweisen kann“.

A Kares és Stotzky cég 20 kor. előleg be-küldése ellenében azonnal megküldi a hajójegyet, ez által az utas helyet biztosít magának a hajón

célok tényezőjévé és a jelenlegi kormány-szellem hordozójává lehessen.

Bizalommal fogadjuk az új főispánt és reméljük, hogy vele karöltve a becsületes nemzeti politikának végre Nyitra-megyében is új és biztos utakat vág-hatunk.

Munkásházák építése. A mezőgazdasági munkásházák állami támogatására vonatkozó törvény hatása alatt a folyó, 1908-dik évre nem kevesebb, mint 3105 munkásház terve készült el és miután a szükséges előmunkálatokat már lebonyolították és a földművelésügyi miniszter a szükséges állami segítséget biztosította, e házak ez évben fel is épülnek. Összesen 13 vármegye és két városi törvényhatóság területén indult meg a munkásházák építése. A háztelkek nagysága 150—300 négyszögöl között van, az építés költsége pedig 400—1200 kor. között ingadozik. A munkások tíztől husz évig terjedő idő alatt törlesztik a vételárat s az évi törlesztés a házak és telkek nagyságához képest 33—75 koronára rug. Rövid néhány év alatt a mezőgazdasági munkások lakás nyomora meg fog szűnni. Minő megmérhetetlen áldás volna az az országra nézve, ha az ipari munkásokról is ilyen irányú gondoskodás történne. Ezek még inkább rászorulnak egészséges, az életszükségleteknek megfelelő lakásra, mert a városok gyáraiban és műhelyeiben nélkülözik azt a tiszta, éltető levegőt, mely a mezőgazdasági munkásnál egy második egészséggel ér fel. A keresztény munkásegyletek ezen a téren is a kezdeményezés érdemét tulajdonthatják maguknak. Így Léván a ker. munkásegylet olyan sikeres tevékenységet fejtett ki ez ügyben, hogy 1909-ben már megkezdik a munkásházák építését. Minden háznak — a terv szerint — külön udvara és kertje lesz. A társadalom tehát megmozdult ebben az irányban is, most már csak az állami gondoskodás van hátra, melynek a mezőgazdasági munkások ilyen nemű támogatása után nem szabad elmaradnia.

A közigazgatási bíróság döntése.

A Nyitrai Pártszövetség, mint köztudomású, a múlt évi december 19-én tartott vármegyei tisztújítás ellen panaszt adott be a közigazgatási bírósághoz, s ugyanakkor felebbezést nyújtott be a belügyminiszterhez. Ez utóbbi fórum az ügyben még nem határozott, de a köz-

és nem kell félnie, hogy a határokon lévő ügynökök zaklatni fogják. A hajók Bremen és New-York között hetenként kétszer közlekednek, kedden és szombaton. Az utazás a szerint, hogy mely gőzessel utazik, 6—11 napig tart. Ha gyorshajóval történik az utazás, az út 6 napig tart, egy II. oszt. jegy 247 kor. és egy III. oszt. jegy 212 kor.; ha kettőscevarú postagőzhajón utazik, ugyanez az útirány II. oszt. 224; III. oszt. 189 koronába kerül, az út 9 napig tart.

Szivarunk vége felé járva, megköszöntem szíves figyelmét és átmentem az épület másik szárnyába, a szállóba. A korcsmahelyiség szebb és divatosabb az előbbinél, a vendégek száma is jóval nagyobb. A mulatózó közönség számára három nagy terem szolgál, az egyikben, lehetnek vagy 70-en, muzikaszó mellett mulatoztak, beszélgetésekből itélve csupa magyarok voltak, a kik meglehetősen jó zongora mellett dalogattak és söröztek. Itt is egy karmester szolgáltatta a zenét az előtte lévő kották tömkelegéből. Megdicsértem a karmestert ügyességeért, azt híven, hogy az egy magyar zeneakadémiát végzett honfitársam, válaszából azonban sajnósan azt kellett tapasztalnom, hogy az egy töröl metszett német, a ki zongorázni igen, de magyarul beszélni nem tud. Figyelmemet, melyet művészetének szenteltem,

igazgatási bíróság meghozta határozatát, melylyel a panasz részben helyt nem ad, részben pedig a panasz tárgyát illetőleg hatáskörét meg nem állapítva, azt visszautasítja.

Lapunk terjedelme egyelőre csak azt engedheti meg, hogy a bírósági határozatot leközljük, az ahoz fűzhető kommentárt más alkalomra kell hagynunk.

Másolat.

236/K. 1908. szám.

Ő Felsége a Király Nevében. A magyar királyi közigazgatási bíróság Nyitrai vármegye törvényhatóságának 1907. évi december hó 19-én tartott tisztújító közgyűlésen hozott összes határozatok, jelesül a tisztviselők megválasztása, valamint a törvényhatóság kebelében levő választmányok és bizottságok megalakítása ellen Mérey Lajos és társai által beadott panaszt 1908. évi január hó 28. napján tartott nyilvános ülésében az 1896. évi XXVI. t.-c. 42. és 231. §-ai alapján tárgyalás alá vévén, következőleg ítélte: A magyar királyi közigazgatási bíróság a panasznak annyiban, amennyiben az a tisztviselők megválasztása ellen irányul, helyt nem ad. Egyebekben pedig a bíróság a panasz tárgyát illetően hatáskörét nem állapítja meg s a panaszt visszautasítja.

Indokok: A panaszlók a tisztújító közgyűlés összes határozatait, és így a tisztviselők megválasztását is, első sorban azon az alapon támadják meg, hogy a törvényhatósági bizottságnak 1908. évre választott tagjai névjegyzékét az állandó bíráló választmány végérvényesen még nem állapította meg akkor, midőn a tisztújító közgyűlés tartatott; minthogy pedig az 1886. évi XXI. t.-c. 83. §-a értelmében, tisztújításkor azok a bizottsági tagok bírnak szavazattal, akik a következő évre vétettek fel: a panaszlók álláspontja szerint mindaddig nem tartható meg a tisztújítás, míg valamennyi bizottsági tag jogosultsága végérvényesen el nem bíraltatott, s az ekkép megállapított névjegyzékét az állandó bíráló választmány az idézett törvény 43. §-a rendelkezéséhez képest a közgyűlésnek be nem mutatta.

A kérdés lényege az, hogy a törvényhatósági bizottság választott tagjai gyakorolhatják-e jogukat már magában véve a megválasztásuk alapján, avagy csak azon az alapon, hogy az összes bizottsági tagválasztások végérvényes elbírálása után, a megállapított névjegyzékbe felvették. — Az 1886. évi XXI. t.-c. 43. §-ának az a rendelkezése, hogy a törvényhatósági bizottsági tagválasztások érdemében az állandó bíráló választmány véglegesen határozott, az 1896. évi XXVI. t.-c. 41. §-a következtében hatályát veszítette, mert ez utóbbi törvény szerint az állandó bíráló választmány határozata ellen még a közigazgatási bíróság előtt való eljárásnak van helye. Minthogy pedig az 1886. évi XXI. t.-c. 34. §-a értelmében a törvényhatósági bizottsági tagválasztás csak a legtöbb adót fizetők névjegyzékének kiigazítása után történhetik, ez utóbbi tekintetben pedig az eljárás, az idézett törvény 25. §-ának rendelkezése következtében, csak augusztus hó 31-e után tehető

azzal akarta honorálni, hogy egy magyar szőlő énekelt el az előtte lévő kottából, emigy:

„Foll di eckel ja tsó egi tun émeni, isten schig neklat so tsa lfavak ré meni. — Kitte rentma kónak a poldok tálan, schmint vitond jaló napkó kolun tolan... Trio: Schim osód tól mitke tsehek tets, mi irtné fets felim...“ Ennyit tudtam hamarjában lejegyezni a kottából, és ha a dallamot nem ismerem, sohasem jöhöttem volna reá, hogy ez Csokonainak egy örökszép megzenesített költeménye. De jó magyarjaimnak ez is jó volt, figyeltek a szomorú és szívhez szóló nótára és sirva vigadtak. Ilyen a magyar! Nótába fojtja fájdalmát!

Az én magyarjaim sokkal tartózkodóbbak voltak velem szemben, mint a tótok, lehetséges, hogy kálomisták voltak, mert egy elhangzott „pá-pista” szóból, melylyel az egyik mellette álló szomszédját hozzám nógatta, azt véltem következtetni.

Az idő már ötre járt, utam sietős volt, hogy hét órára ott legyek a messze eső kikötőben. Pont 7-kor jelentkeztem a kikötőfelügyelősnél, a hol jóakaró szívelyességgel fogadott a felügyelő és megtudván honatyai voltomat, a legnagyobb előzékenységgel tudtomra adta, hogy egy révparti tisztviselő kalauzolni fog a Barbarossán. Gyönyörű

folyamatba: a törvényhatósági élet szükséges folytonossága kizárja azt, hogy a törvény akkép értelmeztessek, hogy az új választások után a törvényhatósági bizottság az új tagokkal csak akkor alakulhasson meg, ha az összes választások már végérvényesen elbíráltattak.

De az általános jogelvékekkel is merőben ellenkeznek, hogy egyes tagok választása érvényességének megtámadása a megválasztásában meg nem támadott többi tag jogának gyakorlására befolyással legyen; már pedig a panaszlók álláspontja erre vezetne. Vitás csak az lehetne, hogy maga a megválasztásban megtámadott bizottsági tag gyakorolhatja-e jogát addig, míg a választása érvényessége jogerősen el nem döntött. De e tekintetben is az a helyes álláspont, hogy gyakorolhatja. A törvény ugyanis tiltóan nem rendelkezik, a bizottsági tag ebbeli jogának forrása pedig maga a választás. Addig tehát, míg a választás eredménye végérvényesen meg nem döntött, a választás adta jogok gyakorolhatók. Az országgyűlési képviselőket és a községi képviselő testület tagjait illetően a kérdés törvényesen is ekkép szabályoztatott; s arra nézve, hogy a törvényhatósági bizottsági tagokat illetően más legyen a helyzet, semmi elfogadható ok fenn nem forog. Ezek szerint a tisztviselők választásának megsemmisítésére alapot nem ad az a körülmény, hogy az összes, választott bizottsági tagok választásának érvényessége, és így a végleges névjegyzék a tisztújításkor még meg nem állapított, valamint az sem, — amit a panaszlók a panaszírat 5. pontjában hoznak fel, — hogy állítólag olyanok is szavaztak, kiknek választása az első fokon, de nem végérvényesen, megsemmisített, vagy vizsgálat alá vonatott.

De nem áll meg a panasz a tisztviselő választásokat illető többi részében sem. Jelesül: semmiféle törvényes intézkedésbe nem ütközik a kijelölt választmányok az az eljárása, hogy az összes betöltendő állásokra nem egyszerre jelölt, hanem csak a főbb állások betöltése után jelölt a többire; — sőt több állásra ugyanazon pályázók esetén épen a jelölés szabályossága még szükségessé is teheti, hogy az előző állás betöltése után történjen csak a következő állásra a jelölés. — Alkalmos pályázóknak a jelölésből való mellőzése pedig, a mit a panaszlók szintén felemlítenek, — a választás megtámadására alapot csak akkor adna, ha emiatt egyes állásoknál a törvényben megkivánt számban való jelölés nem történt volna olyan állásokra, amelyekre volt elég pályázó; — ezt azonban a panaszlók csakis két arvaszéki ülnöki állásra vonatkozóan állítják azzal, hogy a megválasztottaknak nincs törvényes képesítésük; de hogy a hat arvaszéki ülnök közül melyik kettő az, akinek választását ezen az alapon megtámadják? azt a panaszlók nem jelölik meg, s így a panasznak ez a része közelebbi vizsgálat tárgyává nem is tehető.

Az a további panaszpont szintén alaptalan, hogy a névszerint való szavazást kérő íven nincs megjelölve, hogy mily állásokra kérik, s hogy ezért a szavazást nem lehetett volna elrendelni, ugyanis két tisztviselői állásra kéretett és történt

névszerinti szavazás; a főjegyzőre és a nagyta-polcsányi főszolgabíróra, ez utóbbról a vonatkozó szavazatot kérő ívben világosan megjelöltetett az állás; az előbbire vonatkozó ívben ugyan nincs megjelölve, de az ívnek a főjegyzői állásra történt jelölés kihirdetésekor való benyújtása kétségtelenné teszi, hogy a szavazás erre az állásra kéretett. Hogy pedig a szavazás a szavazó jogosultságának ellenőrzése nélkül történt volna, és hogy ekkép olyanok szavaztak, akiknek erre joguk nem volt, — az egy Jakubécy Lajos kivételével, — a panaszlók által felemlített többi egyénre nézve ennek az állításnak téves volta az iratokból kiderül. Ugyanis: Horcsin Antal, Gálik Pál, Králik Ferenc, és Mandelik Rezső megválasztott bizottsági tagok; Schönfeld József, Schrank Sámuel legtöbb adót fizetők; dr. Turcsányi Lajost és Drabek Mihályt, valamint Hiross József második szavazását illetően pedig a szavazatok eredeti feljegyzéséről kitűnik, hogy az említett nevek, illetve Hiross József második, a közgyűlési jegyzőkönyvbe csak a nevek hibás leírása következtében kerültek, t. i. Dr. Tomcsányi László, Rabek Mihály, illetve Munk József helyett, akik mindhármán törvényhatósági bizottsági tagok. Jakubécy Lajos jogosulatlan szavazata pedig a választás eredményére nincs befolyással, tekintettel a nagy szavazattal többségre, amely szerint a főjegyző 218 szavazattal 33 szavazat ellenében, — a nagyta-polcsányi főszolgabíró pedig 123 szavazattal 45 szavazat ellenében választattak meg.

Az pedig, hogy a lelépő tisztviselők szavaztak, az 1886. évi XXI. t. c. 83. §-a rendelkezésének megfelel, mely szerint a tisztújításkor szavazattal bírnak az 51. §-ban felsorolt megkülönböztetett tisztviselők, már pedig a lelépő tisztviselők az év végéig még működő tisztviselők. — A szavazatok feljegyzésének módját a törvény közelebbről nem határozza meg; abból tehát, hogy a küldöttség a szavazatokat írónnal jegyezte fel s az egyik küldöttségnek a tagok a feljegyzést alá nem írták, a választás eredményét sikerrel megtámadni nem lehet, midőn a feljegyzés valódisága és azonossága iránt kétség nem forog fenn, s a feljegyzések alapján a szavazás eredménye a közgyűlésen nyomban megállapított.

Az a panaszpont, hogy a közgyűlés menetéről állítólag nem készítették jegyzeteket, s hogy a jegyzőkönyv hitelesítése a negyedik napon történt, szintén nem ok a tisztviselő választások eredményének megsemmisítésére; mert a panaszlók nem vonják kétségbe, hogy a jegyzőkönyv akkép tünteti fel a választások eredményét, ahogy az tényleg történt, és mert a hitelesítés körül való késedelem esetleg okul szolgálhat a választók felelősségre vonására, de a megtörtént tényeket semmissé nem teszi. Az a panaszpont, hogy a közgyűlési teremben olyanok is tartózkodtak, akik nem bizottsági tagok, s hogy ezek a választás eredményét befolyásolták; — eltekintve attól, hogy a panaszlók nem is állítják, hogy emiatt a közgyűlésen valamely kifogás tétel volt, — a panaszíratban oly általánosságban említetik, hogy az sem tűnik ki, hogy e körülmény alapján melyik tisztviselő választását kívánják a panaszlók megtámadni. —

Azt az állítást, hogy a főispán a főjegyzőre történt szavazás után a gyűlést újból nem nyitotta meg: megcáfolja a jegyzőkönyv, és különösen az a körülmény, hogy a gyűlés tényleg minden ellenvetés nélkül folytatódott.

Végül a pályázati folyamodványoknak a főispánnal való benyújtása iránt a pályázati hirdetményben tett rendelkezésre, — és dr. Szabó Lajos állítólag elkésve érkezett pályázati folyamodványának elfogadására vonatkozó panaszpont sem áll meg, mert eltekintve attól, hogy a pályázati hirdetményt is a jelen esetben, a vármegei ügyviteli szabályok 2. §-ának 2. bekezdése értelmében az általános rendelkezéstől eltérően, a főispánnak kellett kibocsátania, az idézett szabályok 4. §-ának 1. bekezdése értelmében a pályázati folyamodványt mindenkor a főispánhoz kell címezni, s a 7. §-szerint az alispán is a hozzá érkezett folyamodványokat a főispánhoz terjeszti be, eltekintve továbbá attól, hogy az alispánnak, 124/1908. sz. jelentéséből az következtethető, hogy dr. Szabó Lajos folyamodványa az idézett 4. §. 6. bekezdésének rendelkezéséhez képest elkésve benyújtottnak sem volt tekinthető; a panaszlók egyáltalában nem hoznak fel semmi olyat, amiből az tűnnék ki, hogy a pályázati folyamodványoknak a főispánnal való benyújtása a választás eredményére nézve befolyással volt, és — maga dr. Szabó Lajos meg nem választatván — nem jelölik meg a panaszlók, hogy dr. Szabó Lajos pályázati folyamodványának elfogadása miatt mely állásokra történt választásokat kívánják megtámadni. — Mindezek szerint a panasznak a tisztviselők választására vonatkozó, s a bíróság hatáskörébe tartozó részében helyt adni nem lehet.

A törvényhatóság kebelében levő bizottságok és választmányok megalakítása pedig nem tartozik azok közé az ügyek közé, amelyekben az 1896. évi XXVI. t. c. vagy más törvényes rendelkezés értelmében a magyar királyi közigazgatási bíróság előtt való eljárásnak van helye. A panasznak ide vonatkozó részét tehát, bírói hatáskör hiánya miatt, vissza kellett utasítani, s a panasznak e részben a magy. kir. belügyminiszterhez való átutalását a bíróság ezuttal azért mellőzte, mert az alispán 124/1908. sz. jelentése szerint a panaszlók külön jogorvoslattal fordultak a belügyminiszterhez is. A bíróság ezen határozat egy példányát a magyar kir. belügyminiszternek megküldi, két példányát pedig a 124/1908. sz. felterjesztés mellékleteivel együtt Nyitra vármege alispánjának azzal a felhívással adja ki, hogy a határozat egyik példányát az első helyen irt panaszosnak, Mérey Lajosnak kézbesíttesse.

Kelt Budapesten, a magyar királyi közigazgatási bíróságnak 1908. évi január hó 28. napján tartott üléséből. — (P. H.) *Wlassich* s. k. elnök *Nagy János* s. k. előadó.

Ujdonságok.

Emlékezetes évforduló. Február hó 11-én volt az ötvenedik évfordulója annak az egész világon közismertté lett eseménynek, hogy

vizijármű ez a postagözös, lehető legnagyobb kényelmet nyújt utasainak. Fedélzetén igen sok ülőke van, melyet az utasok — kivétel nélkül használhatnak. Két szalonja van, három nagy ebédlővel. Érdeklődésem tárgyát azonban azok a helyiségek képezték, melyekben kivándorló honfitársaim voltak utazandók. 20—25 lépcső vezet le a hajó belsejébe, itt jobbra és balra jóformán a félhajó hosszában terülnek el azok a helyiségek, a melyek a III-ad oszt. utasok befogadására vannak berendezve. Van egy óriási nagy ugynevezett nap-pali szoba, és ettől oldalt — egy szűk folyosó választja el — a két igen nagy háló helyiség, 3 egymásfelé helyezett ágyakkal, az egyik férfiak, a másik nők részére fentartva. Vannak azonkívül kisebb cellák is családok részére. Itt hozzánk csatlakozott a szobafelügyelő, egy hajós altiszti uniformisban lévő alkalmazott, a ki kérdéseimre azt felelte, hogy kilitét és hovatartozását minden egyes utasnak igazolnia kell; ha ezt nem teheti, nem szerint különválasztatnak és kiki számozott jegyű ágyat kap, melyet felcserélni csak a szobafelügyelőnek beleegyezésével szabad.

Az étkező tőszomszédságában van egy elég nagy helyiség még, melyről vezetők azt mondta, hogy az „für Gottesdienst reservierte Räumlichkeiten“. Egy takaros szoba, melynek egyik végében

egy letakart hosszúkas asztal van, mely fölött falba illesztett két kétkarú gyertyatartó van. Az asztalon két könyv volt elhelyezve, az egyik hatalmas nagy misekönyv alakú kettős csattal ez angol és német szövegű szentírás; és egy másik, ennél kisebb, fekete bőrkötésbe kötött könyv: „Perikopen für katholischen Kirchengebrauch“ hátirattal. Vezetők látva rajtam azt a kellemes benyomást, melyet az a körülmény kellett bennem, hogy hajón a vallásosság ápolására gondot fordítanak, kiegészítésként figyelmes magyarázatának, mondta, hogy utközben minden vasárnapon tartatik itt istentisztelet; ha van a hajón lelkész, úgy ez végzi, ha pedig nincs a felszolgáló reggeli előtt a hajókapitány parádés egyenruhájában az oltártól egy-egy részletet olvas fel a bibliából, beszédet mond, melynek végzetével a jelenlevők vallásos énekeket énekelnek, sőt — mondja kalauzom — hogy akár hányszor megessik, hogy katolikus istentisztelet is van, ha az utasok között katolikus pap van. Ilyenkor először van protestáns és azután katolikus istentisztelet.

A fedélzetén lévő hajóparancsnokhoz mentem, hogy kifejezzem köszönetemet, a miért szíves volt megengedni, hogy a hajónak berendezésével és mindennemű felszerelésével megismerkedhet-

tem. A kapitány egy tagba szakadt hannoveri viharezett arcán az idő vasfoga nyomot hagyni nem tud, gondosan ápolt külsejével és borotvált arcával tényleg jól festhet papi funkciójánál. Jól és érthetően beszél németül, sőt a szláv nyelvek valamelyes keverékét is tudja, mely nyelven — úgy mond — teljesen jól értik meg parancsait a kivándorlók.

Igen szép és értékes a hajónak műszaki felszerelése, u. m. kormánytartalek, iránytűk, mindenféle szélrózsák, krónométerek, sextansoktans, barométer, thernométer, mélységmérők, távcsövek, éjjeli látócsövek, homokórák, továbbá ács, asztalos, kovács szerszámok, lobogók, stb. Különös előszeretettel mutatta a kapitány a parancsnoki asztalon tekeresbe gyűrt körülbelül 4 méter hosszú és 40 cm. széles tengeri térképet; ezen térkép egy nagy kék sáv, mely megjelölt hosszúsági és szélességi fokok közt terül el, és melyen iránytű segítségével matematikai pontossággal megjelölheti útjának bármely pontját az idő és út bármely szakában. Így egy pontot jelölt meg és azt mondta, kedden déli 1:20 perckor e helyen kell találkoznom a „Fridrich der Gr.“ itt pedig a „Kaiser Vilhelm“ nevű hajókkal.

Hajótörés és tengeri szerencsétlenség esetén az utasok megmentésére a csónakok és más mentő

a Pyrenéek ormaitól koszorúzott délfranciaországi kis határvárosban Lourdesban az Isten Anyja a 14 éves Soubirous Bernadette-nek megjelent s ezzel megnyitotta azoknak a csodás jelenéseknek sorát, melyek a lourdesi kegyelemhely létesüléséhez vezettek. A gyógyulások, melyek ezen ötven év alatt a kegyelem helyen történtek, a jelenések igazságának égi pecsétjét képezik, melyet az Isten keze nyomott miudarra, a mit az egyszerű pórleányka látott és elbeszél. Négy évvel ezen jelenések előtt hirdette ki IX. Pius pápa a Mária szeplőtelen fogantatásáról szóló tant. Erre a pápai szózatra maga a menny adott visszhangot, midőn az 1858. március 25-iki jelenés alkalmával a Massabieli barlangban mutatkozott égi alak ajakáról a szavak hangzottak el: „Je suis l'Immaculée Conception”. „Én vagyok a szeplőtelen fogantatás”. A katolikus világ örömmel gondol most vissza a kegyhelyen történt eseményekre, melyektől a hit igazsága megszilárdul s a hívő ember hite gyarapszik.

Eljegyzés. Kislapási Juhász József huszárhadnagy, Juhász Zsigmond cs. és kir. kamarás testőrkapitány és neje Hertelendi és vindornyalaki Hertelendi Margit fia, eljegyezte gyergyószentmiklósi Kövér János és neje ebecki Blaskovich Erzsébet leányát Micit Martfűn.

Szociális előadás. A ker. munkásegyletben ma d. u. 5 órakor szociális előadás lesz a házi ipar szociális jelentőségéről. Utána Greschner János s. lelkész Európa világvárosairól fog beszélni vetített képek kíséretében.

Közzgyűlés. A ker. munkásegylet márc. 1-én d. e. 10 órakor saját helyiségében (vámegyházter 8. sz.) rendes évi közgyűlést tart, melyre az összes tiszteletbeli, pártoló és rendes tagokat alapszabályszerűleg ez uton is tisztelettel meghívja az elnökség. Személyre szóló meghívást a tagok néhány nap mulva az egyesület évi jelentésével együtt fognak kapni.

Jubileumi ünnepély. A „Nyitrai izr. Leányegylet” e hó 9-én d. u. a polgári iskola nagytermében Kiss József-ünnepélyt rendezett. Dr. Halasi Lipótné megnyitó beszéde után Erdélyi Lipót az ünnepelt életrajzát adta elő. Barta Ella és Goldberger Rudi Kis költeményeiből vett szavallatokkal léptek fel. Közreműködött még Dr. Schlesinger Samu és Horeczky Etel.

Lemondott bizottság. Nem valami világraszóló, de a maga nemében mégis ritka eset történt a nyitrai városházán. Az egészségügyi bizottság tagjai ugyanis a miatt, hogy az alakuló képviselőtestületi közgyűlés dr. Berényi Sándort, ezt a nem éppen kívánatos urat is beválasztotta a bizottságba, egytől egyig lemondtak. Erre aztán dr. Berényi is lemondott s ezzel az egészségügyi bizottság megszűnt létezni. A bizottsági tagok eljárását csak helyeselni tudjuk. A társadalmi érzékenység, mely tisztultabb erkölcsi érzésből

készülékek szolgálnak. Az előirt mennyiségű csónakok fele az úgynevezett mentőcsónak vagyis az elsüllyedés ellen vízmentesen zárt légszékrenyekkel ellátott csónak, a hajó oldalán függnek; a csónakok kezeléséhez szükséges tárgyaknak, azonkívül bizonyos mennyiségű ivóvíz és kétszersültök mindíg a csónakban vagy annak közvetlen közelében kell elhelyezve lennie.

A hajó felső fedélzetének peremén el vannak helyezve, könnyen hozzáférhető magasságban a mentő övek; véletlenül vízbe esett személyek megmentésére külön mentő készülékek vannak, melyek a víz színe fölött függve egy zsinag meg-rántása által leoldhatók. Tűzveszély alkalmával a tűznek elfojtására a hajón lévő kézi és gőz-szivattyúk szolgálnak, melyekhez társul egy a hajó belső oldalához illesztett „matafuegos”-nak nevezett készülék is, melyről a kapitány azt állította, hogy a tartályban lévő folyadék szobatóz esetére a tüzet azonnal eloltja.

Ilyen biztonsági felszerelés mellett a hajó bátran dacolhat azokkal az elemekkel, melyekkel vízi útjában esetleg megküzdenie kell.

Közeledett az esti 8 óra, és én tudván azt, hogy a kivándorlók beszállása következik, a mi rendkívül sok és fáradságos munkát ad a hajó személyzetének, megköszöntem a kapitány és kaulazom szives fáradozását, indulni készültem. Ekkor kellemes meglepetésben volt részem, a

kapitány ugyanis annak emlékére, hogy egy magyar pappal találkozhatott — nyilván először — odaadta a hajónak fényképét és arra kért, jegyezzem be naplójába nevemet. Én ezt teljes készséggel megtettem, sőt figyelmét meghálálándó találkozásunk emlékéül egy német emlékverset is oda jegyeztem nevem fölé, ilyen szöveggel:

Man hört wohl klagen oft und schwer:
Es sei die Erd' ein wildes Meer!
Doch ist die See auch festes Land,
Für den Mut, für den Verstand.

A jó hannoveri köszönete jeléül erős kéz-szorítással felelt és kikísért a hajó hidjához.

Másnap folytattam utamat Hamburg, Kiel és Norderney felé.

Hamburg a Hanza-városok fejedelme, ma is uralkodik Németország északi tengerpartja felett. Gócpontja a tengeren túli világgrészszel folytatott közlekedésnek, de a kivándorlás árjában nem játszik olyan szerepet, mint Bremen.

Hamburgot az Amerikába utazó előkelő világ választja nagy útja kiindulási pontjának, mert nincs város az egész Németbirodalomban, mely a rang és a pénz embereinek annyi kényelmet és szórakozást nyújtana, mint ez a világjellegű város. Bremen ezzel szemben a kifelé tóduló európai néptömegek gyülekező helyévé lett s mint ilyen hazánkban is híres, bár nem éppen örvendetes nevezetességre jutott.

Farsang. Megemlékeztünk már röviden a nyitrai kath. körnek f. h. 8-án rendezett, táncal egybekötött műkedvelői előadásáról, melyről még a következőkben számolhatunk be. Az előadás most is pompás bevezetéssel. Haydn J. vonós-negyesevel kezdődött, melyet Filberger Vilmos, Jakubovics Sándor, Harmath Arthur és Terebessy József játszottak azzal a művészi szabotossággal, mely ennek a kedélymozzanatokban gazdag klasszikus darabnak legfinomabb árnyalatait is a tiszta interpretáció tükrébe állította. Dr. Mihaleics Ede a női emancipációról tartott elmés s humoros ötletekkel élénkített előadást. Párbeszéd alakban szembe állítva a női egyenjogúságra irányuló túlhajtott törekvések fény- és árnyoldalait, meggyőzően mutatott rá az utóbbiak túlsúlyára. Azután egy hangulatos vonós-kettős következett, Müller E. A nagy mama című darabja Filberger Vilmos, Harmath Arthur játékaival és Terebessy József zongorakíséretével. Az előadás utolsó programpontját Rexa D. A modern ember c. bohózatát Pojtek Alajos (Pali) Bieliczky Margitka k. a. (Pali felesége) Lemberg János (Ábris) Harmath Arthur (gróf Cheesi) Fellner Micike k. a. (grófné) Biró Bianka k. a. (Zsuzsi) adták elő, kitűnő alakításukkal állandó derűtségben tartva a közönséget. A bugaci pusztán elégedő Ábris bácsi nem ismeri az autóbilit, a chauffeur, a szállodai életet, de hogy a modern élet sok tekintetben humbug és bolondság, arra rávezeti őt a természetes jó esze. Az estét táncmulatság fejezte be, melyen az első négyest 42 pár táncolta. — A kör ma, február 16-án saját helyiségében hangversenyt rendez a következő műsorról: 1. Beethoven V. Symphonijájából, a) Allegro con brio, b) Andante con moto. Előadja a zenekar, zongorán kíséri Tenczer Gyuláné úrnő. 2. Schubert F. Adagio et rondo — zongora-negyese. 3. Vieuxtemps H. Reverie. Hegedű-szólo zongorakísérettel. 4. Beethoven: Septet. Zongora-negyésre alkalmazva. 5. Liszt F. Rhapsodia. Zongorán előadja Tenczer Gyuláné úrnő. A hangverseny este 7/8 órakor kezdődik. Belépődíj személyenkint 1 korona. A tagok ismerőseit a kör szívesen látja.

A nyitrai kath. legényegylet 1908. évi február hó 16-án, vasárnap este 7/8 órakor, házalapja javára saját házában (Piarista-utca 22.) szineloadással egybekötött zártkörű táncmulatságot rendez. Színe kerül a párizsi éjszaka vagy Szőkik a polgármester. Vigjáték 3 felvonásban.

Irta: dr. Okányik Lajos. Belépőjegy személyenkint 1 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

A nyitrai vármegyei Casino 1908. évi február hó 22-kén műkedvelői előadással egybekötött táncmulatságot rendez. Az előadás este 9 órakor kezdődik. A szünóra alatt társasvacsora lesz. Teríték február hó 19-ig a casino igazgatójánál biztosítható.

A nagyapolcsányi Casino február hó 25-én a nagyapolcsányi Korona Szálló disztermében saját könyvtára javára zártkörű táncmulatságot rendez. Személyjegy 3 kor., családjegy 5 kor. Kezdeté 8 1/2 órakor.

A nagyapolcsányi kath. legényegylet folyó hó 9-én „Otthona” javára sikerült táncmulatságot rendezett. Ott láttuk a város intelligenciájának színe-javát Markovics Alajos főszolgabíró s Chmielovszky József aljárásbíró vezetése alatt. Az első négyest 34 pár táncolta. Galbavi János, jó hírű nemzeti zenekara reggel 4-ig húzta a szebbnél-szebb nótákat. Felülfizettek: Hollady J. 20 kor., Dr. Lénárt A. 10 kor., Chmielovszky J. és özv. Fülöp A. 5—5 kor., Kókény J., Melisek B. 4—4 kor., Agics M. 3 kor., Markovics A. dr. Zatkovics D., Andruska L., Fassel F. 2—2 kor., Klacsó Gy., Toscano M., Prikrill F., Zsák J., Szomolányi F., Vrba A., Hollay J., Rajnoha M., Lepcy J., Hulényi J., Petrás L., Goldschmid A., Löwbeer A., Bohát J., Galovics V., N. N. 1—1 K. — A felülfizetésekért és támogatásért az egyesület ez uton is mond mély köszönetet.

A vágykirályfai Gazdakör saját könyvtára javára jótékony célú műkedvelői előadást rendezett febr. 2-án és 9-én. Színe került „A falu rossza”. A csupa egyszerű földműves szereplők kitűnően állták meg helyüket, a mi főként Janics Ferenc plebános és Kováts István főtanító érdeme, a kik a betanításban nem ismertek fáradságot. A ruházat festői csoportosítása, s izléses összeválogatása Kovátsné Oson Etelka tanítónő dicséri. A tiszta jövedelem 100 korona volt.

A negyedi kath. Kör 1908. február hó 16-án vasárnap a kath. kör összes helyiségeiben a „Daloskör” közreműködésével szineloadással egybekötött táncmulatságot rendez. Kezdeté este 7 órakor. Belépődíj személyenkint 1 korona. Színe kerül „A fogházban” c. egy felvonásos bohózat Szommer M.-től és „A párisi baba” c. vigjáték egy felvonásban, Murai Károlytól.

A trencsényi kath. legényegylet az „Erzsébet” Szálló disztermében f. évi március 1-én (vasárnap) házalapja javára szineloadással egybekötött táncmulatságot rendez. Előadják Kasza Vilmos Árva Rózi c. 3 felvonásos népszínművét. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Hely-árak: I—III. sor és oldalülés 3 kor., a többi sor és állóhely 2 kor., karzatjegy 1 kor.

Hirtelen haláleset. Fáy Sándor az „Első magyar általános biztosító társaság” felügyelője üzleti utazása közben f. hó 11-én Nyit-rára érkezett s az itteni „Hungária” szállodában szállt meg. A 48 éves, életerős ember a megérkezés estéjén a szálloda éttermében jókedűen megvacsorált s 11 óra felé a szálloda emeletén lévő szobájába felballagott. Útközben a folyosón, mielőtt meg szobájába ért volna, összeesett s az elcsúszott szállodai személyzet már haldokolva vitte szobájába. Röktön két orvost is híttak a beteghez, de az orvosi segély már hasztalan volt, mert éjfélután 1 órakor szívszélhűdés következtében meghalt. A hozzátartozóinak azonnal sürgönyöztek s szivettépő látvány volt, a midőn neje és gyermeke a tetemhez megérkeztek. Az elhunyt-nak holttestét kiszállították a köztemető halottas házába, a hol díszesen felravatalozták. Temetése innen történt e hó 13-án délután.

Adóhivatali tisztviselők mozgalma. A nyitrai kir. adóhivatal tisztikara Bakcsy Dániel kir. adótárnok vezetése alatt folyó hó 10-én tisztelgett Mérey Lajos városunk országgyűlési képviselőjénél, hogy a Budapesten folyó évi január 19-én megtartott congressuson megszerkesztett s a pénzügyminiszternek, Just Gyula a képviselőházi elnöknek, Popovics pénzügyi miniszteri államtitkárnak, Benkeő miniszteri osztálytanácsosnak s az országgyűlés egyes pártelnökeinek, külön-külön küldöttségileg átadott s az adóhivatali tisztviselők helyzetének javítását tartalmazó memorandumhoz jóindulatu támogatását kérje ki. A küldöttség szónoka Bakcsy Dániel adótárnok hosszas beszédben esetele azon anyagi és erkölcsi sérelmeket melyekben a kir. adóhivatalok tisztviselői dacára képzettségük s lélekölő, terhes és anyagi felolós-séggel járó munkájuknak más hivatalok, jóva ki-sebb képzettségű tisztviselőivel szemben részesül-

nek. Mivel még ugymond, eddigi mozgalmunk alig talált orvoslásra s az ige még mindig nem vált testté, kéri a küldöttség, hogy Nagyságod a képviselő házban ezt szavá tenni méltóztassék. Mérey Lajos meleg szavakban üdvözölte a küldöttség minden egyes tagját s biztosította, hogy az ő részéről szíven fekszik az adóhivatali tisztviselők eme igazán jogos kérelme s nem csak ígéret részéről, ha azt mondja, hogy a legközelebbi alkalommal úgy a képviselőházban mint magán beszélgetés közben is szót fog emelni az adóhivatali tisztviselők sérelmes és tarthatatlan helyzetüket illetőleg. Sőt azon lesz, hogy ezen kérelmük még a folyó évi költségvetés keretében orvosoltassék. Azután a küldöttség egyes tagjaival folytatott kérelmükre vonatkozó beszélgetést, melynek befejezésével a küldöttség megnyugodva, hogy ügyét jó kezekbe tette le, távozott.

„Nyitrai városi dolgok“ címen egy helybeli lap három pontban oly vádakkal áll elő, melyek ha valók volnának, szomorú képet vetnének városunk vezető tisztviselőire és annak képviselőtestületére. A közérdek szempontjából sietünk utána nézni a dolognak s meggyőződünk róla, hogy a felhozott vádak minden alapot nélkülöznek: 1. Igaz, hogy Nyitra városa a tégláégető körkemencét eredetileg azon célzattal, hogy a befolyó vételárból tűzoltószertárt épít, eladta, azonban a vételárat koránt sem emésztette fel, hanem képviselőtestületi és törvényhatósági jóváhagyással ideiglenesen más sürgős kiadásainak fedezésére fordította, mi által kikerülhetett volt egy drága kölcsön felvétele s a város pénzügyeinek kedvezőbbre való fordultával, de minden esetre a kellő időben, vagyis a tűzoltói szertár építési költségeinek esedékessége alkalmával a felhasznált összeg fedezve lesz. 2. A szakbizottságok megválasztása mindenkor a törvényes határidőben történt s erről mindenki a névjegyzékekből tudomást szerezhet. 3. A gázgyárral szemben fenálló városi követelés lebonyolítása teljesen rendes mederben halad s jelenleg azon stádiumban áll, hogy a gázgyár részéről érkezett átirat végleges határozat hozatal végett a legközelebbi képviselő testületi gyűlés elé kerül.

Az Ujlap nyitrai melléklete. A ker. sajtó ügybarátainak régi terve volt, hogy a legjobb és legolcsóbb keresztény napilap, az Ujlap terjesztése helyi híreket hozó melléklet hozzáadásával előmozdítassék. A terv a mai nappal megvalósult. Megjelent a nyitrai melléklet 1-ső száma. Egyelőre csak vasárnaponként kapják az olvasók. Reméljük, hogy a legjobb siker fogja kísérni a vállalkozást. A szerkesztőségben teljes garancia van a melléklet keresztény szellemű s minden tekintetben megfelelő szerkesztésére. Kedvező körülmény, hogy az azelőtt 400—500 példány elfogyott zsidó krajcáros lapok utcai elárúsítása el van tiltva. Csak abból a keresztény öntudatból, melyet minden téren hangoztatunk, kellene egy kevés, hogy az ügy sikerüljön.

A Hunyadi-féle uradalom — bérben. Dr. Hunyady László gróf nagybirtokos és orsz. képviselő 12 ezer holdas nyitrai megyei uradalma hír szerint legközelebb bérbe adatik. Eddig a legnagyobb ajánlat 34 korona holdankint. A gróf jelenleg egész családjával Afrikában időzik s távolléte alatt birtokait gróf Apponyi Gyula gondozza. A bérbeadásról szóló hír vármege szerte megdöbbenést keltett, mert attól lehet tartani, hogy a gyönyörű birtokok jövedelméből olyanok fognak gazdagodni, a kiknek semmi érdekük nincs azon szociális és nemzeti érdekek iránt, melyeknek előmozdítása a magyar földbirtok jellegéhez és hagyományaihoz van kötve. A jelenlegi gazdatisztek az uradalmat nagy szakismerettel és lelkiismeretes szorgalommal kezelték.

Olcsó könyv. Az egyház leghatalmasabb fegyvere a krisztusi igazság, mely az élő szó a hitzónoklat útján hódít lelkeket. A hitzónoklatot hazánkban is művészeté emelték egyházi nagyjaink, melynek ismerete minden kath. papnak nélkülözhetetlenül szükséges. Ezt a célt szolgálja dr. Mihalovics Ede theol. tanár „*A katolikus predikáció története Magyarországon*“ című s a budapesti királyi tudomány egyetem hittani kara által a Horváth-alapból 2000 kor. díjjal jutalmazott két kötetes munkája, mely kiválósága folytán megérdemli, hogy minden magyar kath. pap könyvtárában helyet foglaljon. Szerző a megjelent művet a nyitrai ker. munkásegyletnek ajándékozta,

mely a befolyó jövedelmet részben saját ker. szociális céljaira, részben a kath. sajtóra fordítja. Az 1186 lapra terjedő két kötetes mű eredeti ára 13 kor., most bérmentve küldve 3 korona. Megrendelhető a nyitrai ker. munkásegyletnek.

Házi tolvajok egy gőzmalomban. A nyitrai „Árpád“ gőzmalom vezetősége már rég óta észlelte, hogy lisztraktárából hosszabb idő óta ismeretlen tettesek a lisztet dézsmálják. Folyó hó 14-én végre sikerült a tolvajoknak nyomára jönni s megállapították, hogy a lisztet a malom egyes alkalmazottai 15—20 kgmos csomagokban a raktár falának áttörésével és hamis kulcs felhasználásával rendszeresen lopják és az így összelopott lisztet itt Nyitrán egyeseknél, mint orgazdáknaí rögtön értékesítik. A gőzmalom kara igen tetemes nagysága azonban még meg nem állapítható, mivel a tettesek és orgazdák ellen megindított büntügyi nyomozás befejezést még nem nyert.

A pogrányi Sz. János-szobor. A Pográny községben levő Sz. János-szobor Bihary Gyuláné sz. Lúley Janka úrnő ügybuzgó fáradozása folytán 350 korona költségen díszesen helyreállították. Most a nevezett úrnő azon fáradozik, hogy a szobor számára fenntartási alapot létesítsen. Ezzel a céllal állanak vonatkozásban az alábbi köszönő sorok:

Hálás szívvel mondok köszönetet nagys. és főtiszt. Szteszkal József kanonok úrnak 20 koronás adományért, melylyel a pogrányi Szent János-szobor fenntartási alapjához hozzájárulni kegyes volt.

Gelogen, wie gedruckt. Ezt a német mondást juttatja eszünkbe a „Trencsényi Lapok“-nak a febr. 9-iki számban megjelent az a közleménye, melyben a nyitrai főispánságról való sületlen híresztelések közlése után a cikkíró azt mondja, hogy „a néppárt megfélekedezve kisebbségéről magának vindikálta a főispánságot, de az alkotmánypárt nem ment bele.“ Ebből egy szó sem igaz, a néppárt a nyitrai főispánságot sem magának, sem másnak nem vindikálta, hanem a miniszter kérdésére az állás betöltésére nézve véleményét nyilvánított, de ez sem vonatkozott néppárti embernek a kinevezésére.

A nagytopolcsányi r. k. iskola ügyéhez. A lapunkban ismételt szavá tett üggyhöz újabb hozzászólást vettünk, melylyel ezt az ügyet legalább egyelőre befejezettek kell kijelentenuk. Kniha Konstantin úr írja az alábbi közleményt: Legyen szabad még megjegyezmem: 1. Sajnos, hogy pap létemre kellett megokadatomon és bizonyítanom a nagytopolcsányi r. k. fiúiskola feladásának szükségességét; különben csak fényt akartam deríteni azok szemébe, a kik úgy látszik fegyvert akarnak kovácsolni a plebános szemébe ellen.

2. A főgyházmegyei hatóság már a múlt nyár folyamán szentesítette Holladynak általam megokadatomot tervét.

3. A nagyon tisztelt levelező ur tévedésbe hozza az amúgy is hiszékeny nagytopolcsányi polgárokat, az oly forma kifejezésekkel „van ott pénz elég“. Hol? A templomnak nincsen, hiszen évek óta küzd deficittel; a mise alapítványok, az agházi és egyéb szegény alapok, valamint a kápolnák, szobrok stb. tőkái és kamatai nem iskolai célokra valók; de különben is 400 koronát a templom pénztárából, közel 150 koronát pedig a szegények alapítványiból kap éventint az iskola. Így áll a dolog; alaposan ismerem a helyzetet. A főgyházmegyei pénztárakból pedig annyi nem telik, hogy magának Nagytopolcsánynak jusson évi egy-két ezer korona.

4. A nem benszülőttek közül senki sem választott be az iskolaszékbe, mert azok ellenségei a katolikus iskolának? De mindnyájan? Lám milyen okos politika az, ellenségekké tenni azokat is, a kik mostanáig barátaink voltak, csak nem adatott nekik alkalom ennek bebizonyítására.

Hivatalos hirdetés. A magy. kir. Belügyminiszter ur ó nagymélt. 22527/1186. V. a. sz. rendelete és Nyitrai város tanácsának 654/3054/86. sz. határozata alapján felhívom mindazok, kik a *néhai báró Wodianer Mór* által, önhibájukon kívül elszegényedett, az egyestett Nyitrai város területén állandóan tartózkodó, Magyarországon honossággal bíró iparosok és kereskedők javára, tekintet nélkül a vallásra tett alapítványból való segélyezésre igényt tarthatnak: hogy alant megjelölt okmányokkal felszerelt *bélyegmentes* folyamodványukat *legkésőbb 1908. március hó 1-ig* Nyitrai város tanácsánál nyújtsák be. Megjegyeztetik, hogy azok, kik család ellátásáról gondoskodnak és gyermekekkel bíró özvegy nők, kik ipart űznek, egyenlő körülmények között a többi

kérelmezők felett elsőbbséggel bírnak; — továbbá, hogy egy és ugyanazon személy két egymásután következő évben az alapítvány élvezetében rendszerint nem részesülhet, azonban a m. kir. Belügyminiszter ur, az ipar- és kereskedelemügyi miniszter ur meghallgatásával, különös méltánylást érdemlő esetekben az alul kivételt tehet. A folyamodványhoz a következő okmányok melléklendők: a) hatósági bizonyítvány aziránt, hogy kérelmező magyar honpolgár; b) hatósági bizonyítvány, mely a kérelmező életkorának megjelölése, személyi és családi viszonyainak kitüntetése mellett igazolja azt, hogy vagyontalan és önhibáján kívül elszegényedett; c) hatósági bizonyítvány aziránt, hogy a kérelmező a város területén állandó műhelylyel vagy üzlettel bírt. Ezen okmányok a városi r. k. kapitányi hivatal által bélyegmentesen állíttatnak ki. Nyitrán, 1908. évi február hó 1-én. *Rédeky Géza*, s. k. rendőrkapitány.

Dongafa hordógyártással foglalkozó kisiparosok érdekében. A m. kir. földművelésügyi miniszter ur módot kíván nyújtani a hordógyártással foglalkozó kisiparosoknak, hogy dongafa szükségletüket közvetlenül szerezhessek be a vinkovcei m. kir. főerdőhivatalnál. E célból az értékesítendő faállományból dongakészítésre alkalmas külön vágások fognak alakítani, melyek külön megtartandó árveréseken lesznek eladásra bocsátandók. Az ezen vágásterületeken lévő fák ott helyben tövön bocsátatnak árverésre és a vevő által vágatandók ki. Azok, a kik dongafát ily módon beszerezni kívánnak, minden évben május hó végéig jelentsék be akár a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyamánál, akár valamelyik állami vincellériskola igazgatóságánál vagy a szőlőszeti és borászati felügyelőknél, hogy a következő évre mennyi és mily méretű dongát szándékoznak készíteni s hogy a fenntemelt árveréseken részt venni szándékoznak-e. Megjegyzendő, hogy a bejelentés nem kötelezi a bejelentőket arra, hogy az árverésen okvetlenül részt vegyenek, viszont az árverésen, mely rendszerint szeptember, október hónapokban tartatik meg, oly egyének is vehetnek részt, a kik dongafa szükségletüket előre nem jelentették be.

Az új angol szabadalmi és mintatörvény. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara közé teszi, hogy az angol törvényhozás által mult évi augusztus hó 28-án elfogadott szabadalmi és mintatörvény számos intézkedése a külföldi szabadalom tulajdonosokat több vonatkozásban közelebből érdekli, így nevezetesen a szabadalmazott találmány gyakorlatba vételi kényszerének szigorítása stb. Együttal a kamara felhívja különösen a gyárosok figyelmét arra, hogy akakis hazai iparunknak tennének szolgálatot, ha időről-időre közölnék a m. kir. szabadalmi hivattal azoknak az iparcikkeknél és gyártási eljárásoknak a jegyzékét, amelyek tudomásuk szerint hazánkban szabadalmi oltalom alatt állanak és mégis kizárólag vagy legnagyobb részben külföldön állíttatnak elő vagy vétetnek gyakorlatba.

A kath. Népszövetség Pogrányban. A nyitrai alesperesi kerület öszi közzgylésén történt, hogy a kerület papsága Dr. Puchovszky Bálint esperessel az élén egyhangú lelkesedéssel fogadta el Karsay Imre pogrányi plebános, a katolikus eszmék eme lelkes bajnokának indítványát a katolikus Népszövetségnek a kerületben való megalakítását illetőleg és elhatározta, hogy az első népszövetségi gyűlés Pogrányban fog megtartatni. Az eszme immár megvalósult. Vasárnap, f. h. 9-én Pogrányban óriási lelkesedés közepette megalakult a népszövetség. A dühöngő hóvihár dacára vagy háromszázan jelentek meg, úgy hogy a tágas iskola, ahol a gyűlés lefolyt, a hallgatóságnak csak egy részét volt képes befogadni. Ott láttuk a község egész kath. intelligenciáját, az előljárást teljes számban, stb. Először Karsay Imre plebános fejtette a szervezkedés szükségességét, majd Jánoky-Madocsány Gyula orsz. képvis. ismertette hosszabb beszéd keretében a Népszövetség célját és eszközeit. Mindkét beszédet osztatlan figyelemmel és nagy lelkesedéssel hallgatták és a jelen voltak legnagyobb része mindjárt be is iratkozott. Majd Karsay Imre plebánosot egyhangulag helyi igazgatóvá választották. Végül ugyancsak egyhangulag elhatározták, hogy Bende Imre püspököt, Dr. Batthyány Vilmos gróf coadjutort és Rakovszky Istvánt, mint a kath. Népszövetség elnökét, táviratilag üdvözlék. Ezzel a minden tekintetben fényesen sikerült népgyűlés véget ért. A tagok sorából kiemeljük Jánoky-Madocsányi Gyula országos képviselőt, Bihary Gyula körjegyzőt, Megyery Ferenc mérnök, Hanusz Antal kántortanító, Rusnyák Géza s. jegyző, Katócz Simon szőlőszeti fel-

ügyelő, Dr. Puchovszky Balint nyitrai esp. plebános, Fülöp László esp. pleb. Kardoss Károly gerencséri, Glósz Lipót nyitrai ferencendi házfőnök, Karsay Imre plebános, Filkorn Jenő, Krajcsovic István, Greschner János s. lelkészek. Jövő Vasárnap delután 3 órakor Bodok fiókköztségben bontják ki a népszövetség zászlaját, azután következnek Gerencsér, Csitar, Kolon és Zsere községek és Nyitra városa. Az egész Ország szeme rajtunk katolikusokon van most, úgy becstülnek meg majd bennünket, a milyen imponáló lesz a fellepésünk és tömörülésünk a Népszövetségbe.

Gazdasági népies előadások. Az okszerű gazdálkodás előmozdítása érdekében a „Nyitrai Gazdasági Egyesület” vármegyénk területén, mind azon helyeken, hol erre alkalmas előadók jelentkeznek, február és március hónap gazdasági előadásokat rendez. Az üdvös cél előmozdítása érdekében felkeri az egyesület mindazokat, a kik az előadások megtartására vállalkoznak, hogy ebbeli szándékukat az egyesülettel tudassák a honnan az előadásokra nézve vezérfonallal készségeen szolgálnak. Az egyesület ezen üdvös törekvése vármegyénk gazdálkodási rendszerének előbbre vitelében úttörő missiót teljesít, csak az a kár, hogy szervezkedő mozgalmával már kissé elhúzódtak, lévén már a téli időnek nagyobb fele a hátunk mögött. A jövőre nézve kívánatosnak tartjuk, hogy az ily természetű mozgalom már az ősz végével indítassék meg, s a tél beátával azonnal életbe is lépjen, mert tapasztalatból tudjuk, hogy néptünk az ily előadások iránt vajmi kevés érdeklődést tanúsít s így célunk elérésénél meg kell ragadnunk azt az alkalmat, a midőn a tél unalmában köznépünk egyéb szórakozás híján ily előadásokon való részvételre is rábírható.

Halás köszönetnyilvánítás. Szakacsány községe éveken át kiserelt italkiméresi jogot szerezni. 10 éven át küzdött e jogért, de az őszsés fáradozása meddő maradt, mert törekvésünknek nem volt mozgató ereje. Szakacsány község lakossága a reményt fel nem adva fordult ez ügyben a közjóért küzdő, s e téren fáradhatlan Paska István nagybelici plebános úrhoz, a ki ügyünket felkarolta, s annak buzgó előmozdítója lett. Az ő fáradozásának sikerült ügyünknek megnyerni Rakovszky Béla orsz. képviselő urat, a ki teljes odaadással szíven hordta folyamodványunk sikeres elintézését, s végre kieszközölte az italkiméresi engedélyt, mely már kezzeinknél van. Halás köszönetet mondunk a nyilvánosság előtt e két fáradhatlan úrnak, az ő odaadásuk például szolgálhat mindazon uraknak, a kik akkor gyakorolják legnemesebb hivatásukat, midőn a közjóra irányuló ügyeket mozdítják elő. — Szakacsány község lakossága nevében: *Gahér János* bíró, *Benyácska János* h. bíró, *Gyuris János*, *Hugyecz Péter* esküdtek.

A Komárom—érsekújvári vasút építő felügyelője az érsekújvári tulajdonosokkal már megkötötte az egyezséget s a tulajdonosok aláírták a szerződéseket, melyek az igazgatóság-hoz nyújtatnak be és jóváhagyás után kifizettetnek. A vasút melletti földékezt. holdként 1360 koronától egész 2000 koronáig fizettek, azok fekése és minősége szerint. A szőlőtulajdonosokkal négyszögölenként 6 K. 50 fillérben egyezkedtek meg.

Egy erdőőr tragikus halála. Hivatásának teljesítése közben halálos szerencsétlenség érte Legény Pál erdőőrt, a ki a gróf Pálffy János-féle rásztochnói uradalomban volt alkalmazva. E hó 1-én nevezett a rásztochnói erdőségben rendezte szolgálatát teljesítette, mi közben egy meredek hegyoldalon a fagyos és csúszós, hóval borított talajon megcsúszott s egyensúlyát elvesztve, lefelé kezdett gurulni; gurulása közben a vállán függő megtöltött szolgálati fegyvere egy bokorban megakadt s ennek következtében elsült, oly szerencsétlenül, hogy az egész nagy söréteből álló lövés az erdőőr testébe hatolt. A véreben fetregő, szerencsétlen ember kínos kiáltásait az erdőben dolgozó falubeliek meghallották, óltalmukba vették s még aznap a már haldokló embert a nagytopolcsányi kórházba szállították be, a hol azonban nem tudták már rajta segíteni s a legnagyobb kínok között meghalt.

Vasúti üzletvezetőség Zsolnán. A nevezetes vasúti gócponttá fejlődött Zsolna nagy-község vasúti üzletvezetőséget akar kapni. Ez ügyben a kereskedelmi miniszterhez márciusban küldött levele meg, hogy tőle a terv támogatását kérje.

Vakmerő támadás. Lami Mihály úrményi gazdálkodó vakmerő támadást kísérelt meg. Folyó hó 8-án este fél 9 órakor ugyanis észrevétlenül belopódzott az ottani csendőrségi laktanyába s az ott tartózkodó egyik csendőrt hátulról meg-

ragadva, fojtogatni kezdte. A meglepett csendőrt már-már legyőzte támadója, midőn a zajra figyelmessé lett őrsparancsnok előrohanna, kiszabadította a megtámadottat. A merénylő régi haragosa volt a csendőrségnek, s ily vakmerő módon akarta rajtuk bosszút kitölteni. Természetesen, hogy a támadás megheiusultával könnyen elbántak vele s a még folyton dühöngőt letartóztatva, a nyitrai ügyézség fogházába kísérték. Még szerencséje volt az ipsének, hogy a segélyre siető őrsparancsnok fegyvertelen volt, mert ha fegyver van nála, tekintve a csendőrség szigorú utasításait, valószínűleg életébe került volna ezen vakmerő tette, annál is inkább, mert a nagy testi erejű őrsparancsnoknak is nem csekély megerőltetésbe került őt pusztá kézzel legyűrni.

Vasut Koritnicára. A rózsahegy—koritnicai helyiérdekű vasút egész vonalát a teljes menetrenddel f. évi május hó 1-én nyitják meg.

Tűzeset. Lapásgyarmaton f. hó 4-én éjféltájban tűz ütött ki, a mely rémesen világított nagy messzeségre a sötét és szélviharos éjszakában. Két pajta égett el a benne levő takarmány és gazdasági szerekkel a faluban, és két nagy kazal szalma a falun kívül. A tűz oka bizonyára gonosz gyújtogatás, mert néhány pernyi külső széllel egyszerre égett mind a két helyen, pedig csaknem kilométernyi a távolság a két hely között s nem is esnek egy szélirányba. A pajta a bírósé és szomszédjái, a szalma a zsidó bérője volt.

Elszámolás a F. M. K. E. jubiláris közgyűlésének költségeiről.

Bevétel:	
Nyitra vármegye közönségétől	500 kor.
Nyitra város közönségétől	500 "
A Nyitrai Sörgyár által természetben adott sör értékesítéséből	85 "
86 (nyolevanhat) ebédjegy árában (8 kor.-val)	688 "
Összes bevétel	1773 kor.

Kiadás:	
Ebédért (128 személy után, 8 koronájával) és italokért Spesny Ede vendéglős számlájára	1084 kor.
Nyomatványokért Huszár István és Kapsz és Kramár nyomdatulajdonosok számlájára	93 50
Bérkoosikért, Szabó Imre bérkoositulajdonos számlájára	120 —
Braun Vilmos szállodatulajdonos számlájára	6 —
Szarvas-szálló számlájára	4 40
Blaskó József könyvkötő számlájára	18 60
Borralalókban a bankett felszolgáló személyzetének	12 —
Összes kiadás	1338 50

Összegezés:	
Bevétel	1773.— kor.
Kiadás	1338.50 "
Maradvány	434.50 kor.

mely összeg a F. M. K. E. nyitrai választmányának pénztárába beszolgáltatott.

Nyitra, 1908. január 31-én.

A rendező bizottságok elnökei.

A kor minden igényeinek megfelelő szoba- és templomfestési munkálatokat a legújabb módszer szerint, bármily kívánt styben a legegyszerűbb s a legdiszesebb kivitelben, az összes szobafestészeti újdonságok érvényesítésével a legjobb minőségű anyagból, pontos kiszolgálás és mérsékelt árak mellett vállal s a nagyérdemű megrendelő közönség kegyes támogatását kéri *Fülöp István* szoba és díszfestő, Nyitra, Rév-u. 34.

Színház.

Lapunk hasábjain sokszor volt már szó arról, hogy a színháznak nemzeti célt kell szolgálnia; s amelyek nem áll ennek szolgálatában, amelyek a modern ember bomlott idegeinek kielégítésében keresi hivatásának célját, az lemondott létjogosultságáról.

Az irodalom a nemzeti lélek megnyilatkozása, a nemzetek műveltségének és erkölcsi életének fokmérője. Ebben az állításban van igazság, de a mai viszonyok közt nem fedi teljesen az igazságot. Valamely nép magas fokú kulturája állhat okozati összefüggésben irodalmával, de a nép összessége sok esetben távol áll az írók szellemétől. Avagy csak nem lehet okozati összefüggést találni, következtetést vonni pl. a magyar napi sajtó és a színi irodalomnak a pesti színházak egy részében előadott termékeiből a magyar nép szellemére. A mai viszonyok közt talán úgy formulázhatjuk az említett tételt, hogy a népek semmi köze sincs a modern irodalomhoz, az intelligens osztálynak a szelleme pedig hű tükré és folyománya a napi sajtónak. Ma nem a közönség teremti az írókat, nem a közönség szab neki irányt, hanem az írók teremtik s alakítják a saját képükre a közönséget.

S épen ebben rejlik a veszedelem. A napi sajtó és a színi irodalom erkölcsi dekadenciája

ismeretes. Ma pl. Budapesten egy színdarabot nem irodalmi becse tesz élet- és szalonképessé, hanem azzá teszik a kétértelműségek, az izgató jelenetek, amelyek többé nem az arca varázsolnak pír, hanem a tenyerekre, amelyek pirosra verdesik egymást az obscenitások hatása alatt. Jó Gyulai Pál a Múzsák templomáról, Thalia papjairól beszélt valamikor. Ma már odajutottunk sok helyen, hogy a templomból orfeum lett, Thalia papjai pedig Venusnak is kénytelenek tömjénezni.

Nem régen történt Budapesten, hogy a mozgósínházak látványosságai bűnös útra tereltek néhány gyöngye lelket, köztük gyermekeket is. A vallatásnál elmondották, hogy a „mozik” oly érdekesen mutatták be a rablók és tolvajok világát, hogy nekik is kedvük kerekedett a tolvaj életre. Csak a látványosságok, a színházak erkölcsi hatásának fontosságát akarjuk itt kiemelni. Azok a fővárosi bűnösök is csak láttak. A közönség is lát, hall a színházban. Hallja, hogy a bűn nem bűn, látja, hogy a bűn csak akkor bűn, ha fölfedezik. Az obscenitás magára rántja a bibort, fenhordott fejjel jár, kigúnyolja az ártatlant, nevet a baleken, kacag, ha nem tudják rajta csipni a turpisságon. Ez oly természetesnek tűnik fel, hogy a közönség mulat és tapsol s nem veszi észre, hogy tulajdonképen a saját erkölcsi integritásának porba hullásán tapsol.

Ezen impressiók hatása alatt nem tudjuk, hogy örülünk e, midőn színi előadásokról hallunk. Hivatását átértő színház működésének mindenki örül. Ki ne látná szívesen, hogy esténként néhány száz ember hallgatja a színpad deszkáiról mindazt, ami megtermékenyíti az elmét, nemes buzgóságra hevíti a szívet, erős lökést ad az akaratnak. De viszont minthogy a vidéki színházak a fővárosiak után igazodnak s műsorukat ezeknek a ripertó-árjából merítik, könnyen ki vannak téve annak a veszélynek, hogy hivatásukat még a jobbik is csak felig töltik be az értekes színdarabok mellett olyanokat is nyújtván, amelyek könnyen le-
rontják amazok erkölcsi sikerét. C.

Mezei színigazgató, a ki iránt a nyitrai mezei színházi választmány oly előzékeny engedékenységet tanúsított, mult hétfőn, e hó 10-én megérkezett szintársulatával Nyitrára s az első előadást kedden tartotta meg, mely alkalommal Az Ördög című darabot hozta színre. Ezzel a frivolsággal köszöntött be az igazgató, a kinek izlését és eljárását érdeme szerint bélyegezte meg főgymnasiumunk tanári kara azzal, hogy egyetlen egy tanulóknak sem engedte meg a színházba menést. A szintársulatnak ez a bemutatkozása alkalmas annak a gyanúnak felélesztésére, mintha az igazgatónak egyszerűen csak az üzleti spekuláció volna a célja, mely az emberek perverz hajlamaira alapítja számítását. A hol a művészet csak alárendelt érdek, vagy egyáltalában nem érdek, ott a színi törekvések homloktérébe a ledérség lép, mely nem művel, nem emel, nem nemesít, de kapós lesz mindig, a míg az emberek hajlandók lesznek mások hibáiban és bűneiben saját hibáik és bűneik mentségét keresni. A színház, a mely ilyen célnak szolgálatába szegődött, nem kulturtelep, hanem szemétdomb. Mezei társulata egyébként olyan gyatra, hogy a harmadrangú színészek szintáját sem éri el, s általában úgy vélekednek róla, hogy az, a mit produkál, sem a közönség érdeklődését, sem idejét és pénzét nem érdemli meg.

Kiadóhivatali üzenet.

Hausner Budapest. A legutóbb küldött 5.40 kor.-val 1908. júl. 1-ig van előfizetve.

K. J. A küldött összeget 1907. jan. 1—1908. júl. 1-ig számítjuk.

H. I. Kieradna. A jelzett összegeket mind megkaptuk, de az 1907. febr.-ban küldött összeg felét 1906-ra kellett írunk. Most 1908. márc. 31-ig rendben.

Kérje
Emmerling Adolf gyáros
tűzijáték, lampion, fáklya
és zászló árjegyzékét
Budapest,
Gróf Károlyi utca 26. szám.
14. 3—3. Telefon 6—39.

Telefon.

Zs. G. Poroszka. Nem szükséges új felvétel, az Értesítő megindított 1908-tól kezdődőleg. A küldött összeggel két évi (1908. és 1909.) tagdíj van kifizetve.

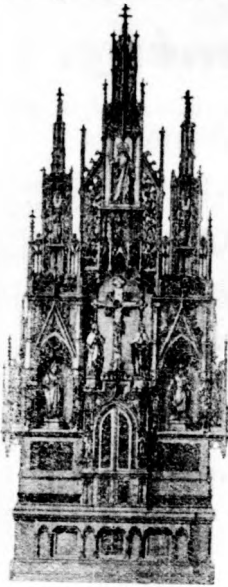
K. J. Pográny. Qui prior tempore, potior jure. Mikor az értesítést megkaptuk, akkor a másik, mely szintén kitűnő helyről jött, már ki volt szedve. Így csak éppen hogy megtoldhattuk az elsőt.

F. Zeolna. Ez évi január hó 1-től kezdődik a tagsága. Az Értesítő meg van rendelve számára, a felvételi jegyet nemsokára kapja meg.

SEILNACHT JÓZSEF

= képfaragó, oltárépítő és aranyozó =
templom művészeti műterme

GALGÓCZ
(Nyitra megye).

Németprónai templom főoltára 1907.

Oltárok, szószékek,
keresztelő-kutak,
szobrok és kereszt-
úti állomások stb.
izléses készítése.

Régi oltárok átala-
kítása és díszítése.

Vázlatokat és költ-
ségelőirányzatokat
díjmentesen küldök.

46. 1-24.

Alapított 1810.

Aubertein és társa

Chalons S/M.
francia pezsgő gyár.

Egyedüli főraktár Nyitra és
és vidéke részére

Einzinger József

fűszer és csemege kereske-
dőnél, mint főraktáros ajánlja
eredeti gyári árban „Fleur de
Eparnay“ pezsgőt, palackját
7 koronáért.

Alapított 1810.

31. 3-14.

TANONCNAK

jó házból való fiú azonnal felvétetik
SARLAYÁDÁM fűszerkereskedésébe
Nyitra. Csak vidéki vétetik fel. (18. 4-4.)

**Erzsébet-u. 24. sz.
ház eladó.**

Közelebbi értesítés: Nyitrai Népbankban.

Egy berekett régi írószekrény, egy
fényezett könyvvállvány, 1 étegere, egy
használt garnitúra stb. olcsón eladó
özvegy **dr. Bangha Istvánnénál**,
Gyürky-utca 14. 45. 1-1.

KIPKE SÁNDOR

kőműves mester

vállal a kőművesi szakmába tar-
tozó minden munkát jutányos áron.
Lakik Nyitrán, Váralja-u. 27. sz.

34. 3-3.

Kérje

15. 3-3.

Emmerling Adolf gyáros
cotillon, táncura, knall-
bonbonok, jelmez-kellé-
kek, parókák, jelvények,
papír-sapkák, álarczok,
= papír-hangszerek =
és teremdiszkekről szóló

árjegyzékét.

Budapest, Gróf Károlyi utca 26.

Himző-munkákra kiválóan alkalmas

Pfaff-VARRÓGÉPEIT

ajánlja **SZLÁVIK KONSTANTIN**
Nyitra, Plébánia-utca 4. szám.

A Pfaff-varrógépek — elté-
rőleg egyéb gyártmányoktól
— acél-alkatrészekből
állanak az utolsó csavarig.

Erős anyagok feldolgozására, mint
ipari gépek első helyen állanak.
Tartósságuknál fogva, hosszú időre
szóló írásbeli jótállást biztosítok.

Javításokat
elfogadok!!

Kiváló tisztelettel 178. 10-10.

Szlávik Konstantin.
mechanikus, optikus.

Árjegyzék ingyen!

Árjegyzék ingyen!

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI
SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfino-
mabb bel- és külföldi szövetek-
ből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben úgy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát,
ugymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címá-
dákat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

A „Felvidéki parcellázó és gazdasági bank“

részvénytársaság NYITRA székhelylyel.

32. 52-52.

Vásárol saját számlájára ingatlanokat parcellázás és egészbeni tovább eladás céljából. Elfogad megbízásokat parcellázások keresztülvételére haszonrészesezés, vagy meghatározott összeg fejében. Közvetít birtokeladásokat és vételeket. Vásárol erdőterületeket kihasználásra, vagy bármily nemű épület-, mű- és tűzifát. Elvállal haszonbérleteket albérleti joggal, e nélkül pedig azok megbízható közvetítését eszközli. Felvállal gőzeke-szántásokat ott, a hol 2000 magyar holdnyi érdekeltség biztosítható. Kedvező feltételek mellett közvetít minden rendű gazdasági szükségleteket. — Ügynöki közbenjárást esetenkénti megállapodás szerint díjazunk.

Részletes felvilágosításokkal készségesen szolgál a bank igazgatósága NYITRÁN.

VEREBÉLY GÉZA LEGNAGYOBB S FŐVÁROSI MODERN BERENDEZÉSŰ ÜRI- ÉS NŐI-DIVAT ÁRÚHÁZA NYITRÁN,

Tóth Vilmos utca 4. sz. alatt (a Szarvas-szálloda mellett)

NŐI DIVAT: Bálruha cikkek, keztyűk, harisnyák, fűzők nagy választékban. — Menyasszonyi kelengyék, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, megbízható minőségű vászon vagy sifon anyagból a legjutányosabb árakban, rendelhetők meg. — Csak elsőrendű asztal, ágy és fehérneműek.

FÉRFI DIVAT: Farsangi ingek, keztyűk, nyakkendők, gallérvédők legújabb kivitelekben. — Sár és hócipők. — Kalap, sapka és téli keztyű különlegességek. — Jäger tanár féle alsó ruházat. — Bokavédők, vadász kabátok és harisnyák.

Szigoruan szabott árak. Azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

Szarkahegy legszebb helyén

nyári lakoknak alkalmas négy szőlő-parcella,

azonkívül ugyanott egy jó karban levő szőlő hozzátartozó nagy darab réttel és hajlékkal szabad kézből eladó.

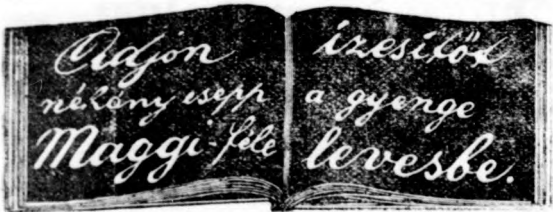
Bővebbet: Piarista-utca 18. sz. alatt.

Küküllőmenti 144. 14-20. első szőlőoltvány telep tulajdonos: Caspari Frigyes, Medgyes 96. sz. (Nagyküküllő megye).

Tessék képes árjegyzéket kérni!

Az Árjegyzékben található az ország minden részéből érkezett elismerő levelek, emellett minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségektől úgy szó, mint írásbeli bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep feltétlen megbízhatóságáról.

Legmegbízhatóbb cég!

Kitüntetve az Országos Ipari egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 2-52. CIPÉSZ NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 10.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja felsőrész készítményeit és bőrkereskedését a t. cipésmester urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőröket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik.

Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagyban és kicsinyben. Érzékeny és hibás nővési lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Legmegbízhatóbb cég!

Alapítottott 1897-ben.

Alapítottott 1897-ben.

165. 13-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Ajánlja a nagyérdemű közönség szives figyelmébe saját készítményű szücsáru **raktárát női boákban és jaknikban.**

A főtisztelendő lelkész urak részére **utazóbunda, lábzsák** nagy választékban; ezek kölesön is kaphatók vagy öregért becserezhetők. — Raktáron tartok továbbá mindenféle kül- és belföldi **bőröket kabátbélésnek szabók részére.**

Javításokat és átalakításokat jutányos áron elvállal.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.